

Průvodce pro začínající investory

Také si myslíte, že investování rozumí pouze pár vyvolených, a proto není pro vás? Investování není jaderná fyzika. Nesouhlasíte?

Přibližně si toto tvrzení na příkladu s auty. Na auta jsou přece odborníci všichni. Když se řekne auto, každý si pod tím pojmem

Nejlépe současný stav charakterizuje přebytek peněz v ekonomice způsobený mj. nízkou nezaměstnaností

utvoří nějakou konkrétní představu. Výjimkou nejsou ani ženy, které jsou schopné koupit auta řešit až do nejmenších detailů. Stejně tak investování je široký pojem, ve kterém jsou schované jak vozy formule 1, tak rodinné kombíky s naftovým motorem nebo nákladáky. Pro každého něco. Naftové kombíky vyhoví většinou potřebám jedince a rodiny.

Aktuální situace a souvislosti

Než se na investování podíváme podrobněji, je třeba se na chvíli zastavit u aktuální situace v České republice, abychom správně pochopili některé souvislosti.

Asi nejlépe současný stav charakterizuje přebytek peněz v ekonomice způsobený mimo jiné nízkou nezaměstnaností. Dalšími ukazateli jsou nízké úrokové sazby v kombinaci se stále velmi nízkou finanční gramotností. Finanční negramotnost je i to, že častokrát jako klienti nečteme, co podepisujeme, a věříme pouze výkladu prodávajícího nebo reklamním sdělením.

Tradiční, řekněme základní nástroj pro uložení peněz nabízejí banky. Úročení na běžném či spořicí účtu nebo termínovaném vkladu se pohybuje v řádech spíše desetín procenta. A otázkou je, jak se bude vyvíjet dál.

Aktuální úrokové sazby například umožňují dosáhnout na financování bydlení i žadatelům, kteří by dříve neprošli posouzením banky.

Všechny tyto faktory vedou k tomu, že se v domácnostech hromadí volné prostředky. Lidé s takovými přebytky pak často kývnou na nové finanční produkty vznikající pod tlakem jejich poptávky, aniž by si uvědomili, že místo „kombíku s naftovým motorem“ si zbytečně pořizují formuli.

Začít správnou definicí

Co toto všechno znamená pro investory? Dejme tomu, že jste se rozhodli své peníze zhodnotit jiným způsobem, než je bez užitku nechat odpočívat na běžném účtu. Jak postupovat? Definujte své potřeby a představy o tom, jak byste chtěli, aby pro vás tyto prostředky vydělávaly. A jaké riziko jste ochotni podstoupit. Co takovou správnou definicí myslím? Například: „Chci peníze zhodnotit 3 % p. a. a v žádném případě nechci přijít o vklady.“

Tyto otázky jsou součástí každého dotazníku sloužícího k určení investičního profilu klienta. Ten ale zpravidla nezohledňuje jeden zásadní faktor, který představuje pro dlouhodobé úspěšné investování největší skryté riziko.

A to emoce investora. S přihlédnutím k tomuto faktoru se snižuje vypovídací hodnota dotazníku. Neumí zohlednit člověka jako ži- vou přemýšlející bytost z masa a kostí a zejména s emocemi. To, co dotazník také nesdělí, je, jak se bude investor chovat a reagovat. To znamená zjednodušeně, jestli jste cholerik, nebo flegmatik. Jestli reagujete impulzivně, nebo netečně.

Impulzivním investorům lze doporučit, aby si promluvíli s někým, kdo má protínázor (tzv. člověk chladí). Ten zajistí kritické hodnocení zvažované investice a upozorní na rizika, kterých si nejsou obvykle impulzivní lidé při svém rozhodování hned vědomi. Druhým typem jsou „neteční investoři“. Pro ně je typické, že když se rozhodují o investování, stále váhají a v jeho průběhu jsou nadměrně pasivní.

Existuje přímá úměra mezi tím, jak je člověk finančně negramotný a jak je odvážný. Často nemáme dostatečné informace, a proto jsme odvážnější ve svých rozhodnutích. Nebereme v úvahu rizika, protože o nich nevíme. Stejně tak dítě, které se nebojí experimentovat, není ovlivněno předchozí negativní zkušeností. Pokud byste věděli, že kamna pálí, sáhli byste si na ně? A pokud ano, jak dlouho byste na nich udrželi ruku? Finanční negramotnost se u nás vyskytuje v daleko větší míře, než jsme si ochotni připustit.

Jednoduchý test finanční gramotnosti

Věťte tomu nebo ne, na zjištění finanční gramotnosti/negramotnosti poslouží i jednoduchý test. Zkuste si například odpovědět na následující otázky. Pak

ijte otevřené zdroje, např. internet, a zjistíte si co nejvíce informací.

Pokud už musíte peníze uložit, tak do produktů jako běžný účet, termínovaný vklad, stavební spoření a podobně.

Druhá skupina se dále dělí na ty, co již investují, a ty, co chtějí začít investovat. Čím větší extrém si nadšený současný investor najde a čím více mu tento extrém vydělá, tím více si věří a je schopen zainvestovat vyšší částky peněz. Přebytek prostředků a odvaha podpořená předěšlým úspěchem jej motivuje k hledání dalších alternativ a novinek na trhu. Tento typ přemýšlení však vede k ochabnutí obezřetnosti! Při hledání podnětů k investování se držte těch, které vám již v minulosti fungovaly a kde znáte rizika. Buďte též otevření a nebojte se zkusit i nové produkty.

Čtyři body k zapamatování:

S chladnou hlavou to vždy dotáhnete nejdále. Bez ohledu na to, co se děje, vždy se podívejte na strategii, kterou jste si zvolili před investicí, a zrealizujte ji.

O investování přemýšlejte až ve chvíli, kdy, ať se stane cokoli, budete alespoň moci říci ano, potřebné informace jsem měl, a tudíž jsem věděl, co se může stát.

Promluve s osobou, která má právě opačný názor či přímo špatnou zkušenost. Ještě lépe, pokud tato osoba nemá s vašimi penězi nic společného.

„Nejhorší je negramotný klient, negramotný poradce a mezi nimi bezmezná důvěra.“

Klidně, jen vás chci upozornit, může to bolet.

Pokud se dnes zpětně podíváte, jak dopadly jednotlivé komodity za posledních 10 let, zjistíte, že každý rok byla situace jiná a vítězem či poraženým se stala jiná komodita. A vyplatilo se tak jednou investovat do zlata, po-

příklad o státní dluhopisy a u dynamických o akcie.

Vlastní pokyny sobě

Jak zvolit strategii? Zjednodušeně si pod tímto pojmem představte vlastní pokyny sobě: „Co udělám, když...?“ Jak budu reagovat na ten který vývoj? Lidský

EMOCE INVESTORA

Jak emoce ovlivňují investování, nám přibližuje grafika.

Začínat by měli proto spíše s málem, ale rozhodně se nebat investování a něco podniknout. Zde sehrává roli třeba poradce, který by je měl rozumně a kriticky pobízet k akci.

S odvahou riskovat jde ruku v ruce finanční negramotnost. Odvaha se může projevit na svoji dobrou kamarádku finanční negramotnost. Vznikající alternativy k běžným „rodinným kombíkům“ to mají docela jednoduché. Nabízejí něco nového, co nikdo jiný nemá a nedělá. Lidé jsou masírováni těmito marketingovými sděleními ze

Nikdo nevidíme, do čeho bez rizika a s jistotou investovat ten který rok

všech stran – a slyší na ně. Tyto alternativy ve většině případů dávají smysl spíše zkušeným, dobře informovaným investorům. Alternativy totiž nemusí být pro běžného člověka „užitečné“.

se podívejte třeba na Wikipedii a porovnejte odpovědi.

- 1) Co je to RPSN?
- 2) Co je to durace?
- 3) Co je to dividenda?

Jestliže nejste schopni si na každou z těchto otázek vsadit 1000 Kč a podepsat se pod svoji odpověď, odúšíte, na které straně finanční gramotnosti se pohybuje.

V této chvíli se podle odpovědí rozdělíte do dvou skupin, a to na ty, kteří si musí dohledat odpovědi nebo zjistit další informace, protože by se pod své odpovědi nepodepsali, a ty kteří mají základní přehled, podepsali by se, a proto je možné dále uvažovat o investování.

Těm z vás, kteří patří do první skupiny, je věnováno následující doporučení: zatím neinvestujte. **O investování přemýšlejte až ve chvíli, kdy, ať se stane cokoli, budete alespoň moci říci ano, potřebné informace jsem měl/a, a tudíž jsem věděl/a, co se může stát.** Vaše odvaha je přímo úměrná tomu, jak moc o tom kterém produktu nevíte. Proto se ptejte odborníků, použ-

žte však znamenat neutopit najednou všechny své úspory!

Hesla zkušeného investora

Vy, kteří přemýšlíte, jak začít investovat, osvojte si tato hesla, která jsou součástí slovníku každého zkušeného investora: **dlouhodobost, pravidelné investování, strategie, diverzifikace portfolia, chladná hlava, rozmluva s osobou opačného názoru.** Pokud se začnete řídit těmito hesly, začnete pomalu, ale vězte, že vaše počínání bude dávat smysl. Vyvážíte-li tyto principy, investování může fungovat a nebude to náhoda.

Co je tedy onen naftový kombík pro občana? Pravidelné investování do fondů. Je to ten typ investování, kdy lze docela dobře říci, za jak dlouho, kam a za kolik dojedete. Pravidelné investování totiž rozkládá rizika v čase, fondy zase rozkládají peníze do různých titulů. Lze tedy předpokládat výnos a rizika s ním spojená.

Naproti tomu, chcete si zaspokulovat? Co třeba komodity?

druhé do ropy apod. Bohužel nikdo nevidíme do budoucnosti, abychom s jistotou mohli říct, do čeho bez rizika a s jistotou investovat ten který rok.

Podílové fondy mají v portfoliu více komodit. Vznikly na základě společenské poptávky v době, kdy společnost měla vol-

Existuje přímá úměra mezi tím, jak je člověk finančně negramotný a jak je odvážný

né prostředky a hledala možnosti jejich zhodnocení s rozumnou mírou rizika. Právě podílové fondy nabízejí různé programy, které odpovídají různě míře ochoty riskovat a možnému výnosu. Od konzervativních, vyvážených po dynamické. Podílové fondy spravují portfoliové manažeři, odborníci, kteří jsou zodpovědní za vhodný výběr takzvaných podkladových aktiv. Ty se pro jednotlivé programy liší.

U konzervativních může jít na-

si napište, co od investování očekáváte. Kolik procent ročně chci? Na jak dlouho chci investovat? Kdy peníze budu potřebovat a na co? Jakou míru rizika jsem ochoten podstoupit? Jak zareaguji, když zjistím, že se moje investice zhoupla nečekaně směrem nahoru nebo dolů? Sepište si konkrétní varianty postupů a pošlete si je jako závazek e-mailem. K e-mailu se můžete vždy vrátit, až konkrétní situace nastane.

Jakákoli strategie, kdy hrozí, že nevyberete své vklady, je pro vás nesmyslná. Hleďte výnos, kterému uvěříte. Jakmile vás napadne, že je až podezřele vysoký, do takového produktu neinvestujte. I při pravidelném investování mohou nastat okolnosti, kdy se krátkodobě dostanete na čistou nulu nebo i do minusu. V takovém případě si však otevřete svůj e-mail a podívejte se, jak jste chtěli v této situaci reagovat. Můžete pak říci, postupoval jsem s rozmyslem dle zvolené strategie.

RUDOLF TŮMA,
finanční poradce
OVB Allfinanz, a.s.

VE SVĚTĚ FINANČÍ JSME JAKO DOMA

PROTO JIŽ 23 LET RADÍME S RODINNÝMI FINANČEMI